

Senyora comissionada per a Universitats i Recerca,

Senyora alcaldessa,

Senyor president del Consell Social,

Senyor secretari general de la Universitat,

Senyor Lluís Maria de Puig,

Distingides autoritats,

Benvolguts companys i benvolgudes companyes de la Universitat de Girona i de les universitats catalanes,

Abans de res, deixeu-me agrair la intervenció del senador Lluís Maria de Puig, president de l'Assemblea del Consell d'Europa. La seva lliçó inaugural ens ha permès un acostament a la realitat europea de primera mà, justament en un curs, el que avui iniciem, que serà clau per a la formulació dels graus d'acord amb criteris comuns amb els països europeus. Hi tornaré més endavant, perquè em sembla que és un dels aspectes fonamentals del període 2008-2009, però permeteu-me que el feliciti.

Per una raó ben especial. Un dels més eminents sociòlegs italians, el professor Alberto Melucci, escrivia que “quan pensem en la possibilitat de canviar, sempre estem dividits entre el desig i la por, entre l'expectació i la incertesa.” No ens hem d'enganyar. Davant dels reptes europeus, a vegades tendim a la por o, si més no, a la incertesa. Avui, en aquesta Aula Magna, Lluís Maria de Puig ens ha parlat del desig i l'expectació, factors que em semblen clau per encarar la realitat immediata.

També volia agrair de tot cor les intervencions de la comissionada, de l'alcaldessa i del president del Consell Social, que representen els diversos agents que conflueixen en la voluntat d'aconseguir per a Girona una universitat europea plena, integrada al territori i amb unes àmplies i sòlides perspectives de futur, ben posicionada en l'àmbit català, estatal i europeu.

Gràcies al secretari general, que ens ha fet lliurament de la *Memòria acadèmica* del curs 2007-2008. No hi insistiré, perquè tots vostès ja la tenen a les mans, però aquest recorregut pel passat més recent de la nostra institució ens avala i ens esperona. En el repàs al curs que hem deixat enrere hi ha dades significatives i dates importants, com la redacció i aprovació del Pla estratègic 2008-2013, l'atorgament de les distincions d'honoris causa a Raimon Panikkar, Carmina Virgili i Joan Rodés, o la inauguració del Parc Científic i Tecnològic. I moltes més que em deixo per no ser reiterativa. Però hi són. En deixem constància i, a partir d'aquí, mirem endavant.

Vull també tenir un reconeixement per al personal que s'ha jubilat, per al professorat que ha rebut la distinció de qualitat de la pràctica docent, per als premis extraordinaris de doctorat i per als autors i directors de les tesis més consultades.

I, per descomptat, expresso el record més emotiu per a les persones que han traspassat al llarg del curs 2007-2008. La Universitat s'alimenta de l'esforç de molta gent, de la

pràctica del dia a dia, de l'entusiasme d'homes i dones que treballem i vivim al campus. També de tots aquells que ja no hi són i que han contribuït a fer una universitat millor.

Zygmunt Bauman, en el seu llibre *Els reptes de l'educació en la modernitat líquida*, parla d'un proverbi xinès que va ser incorporat per la Unió Europea en suport del seu programa "Aprentatge al llarg de la vida". Diu això: "Quan proveeixis per a un any, planta blat de moro. Quan proveeixis per a deu anys, planta arbres. Quan proveeixis per a tota la vida, instrueix i educa les persones." La Universitat de Girona és conscient de totes les dificultats que tenim i també de les moltes dificultats amb què toparem els anys vinents, de tots els entrebancs que anem trobant pel camí, però, tot i això, la Universitat de Girona encara el futur més immediat des d'una posició de força, segura de les seves possibilitats i també conscient de totes les potencialitats que encara no han emergit i que ens convé que ho facin amb solidesa. Disposem dels mecanismes perquè tal cosa succeeixi.

En moments de crisi, doncs... educació, conscients del que significa, conscients de la tasca que tenim encomanada, conscients del tresor que tenim entre mans.

És cert, i no ens podem enganyar, que el procés de convergència europea es presenta amb dubtes i que a vegades s'instal·la el desànim: per problemes logístics, perquè els recursos no responen a les expectatives, pels sentiments d'oportunitats frustrades. No ha de ser així. L'oportunitat d'incorporar-nos al model acadèmic europeu comença aquest any. La Universitat de Girona va aprovar al Consell de Govern del mes de febrer passat els criteris per a la planificació i programació dels estudis de grau, i a l'abril es va aprovar la creació de la Comissió de Plans d'Estudis: dos instruments capitals per dissenyar les memòries de grau que al llarg del 2008-2009 han de seguir el procés d'aprovació necessari per incorporar els nostres estudis a l'espai europeu d'educació superior. Dos d'aquests estudis, Medicina i Publicitat i Relacions Públiques, ja es cursen —recordem-ho— com a titulacions de grau.

I tornant al que diu Bauman ("quan no saps el que t'espera, no tens manera de preveure els perills"), nosaltres podem afirmar que sabem el que ens espera, i que tenim plena confiança en les nostres forces per superar els perills que se'ns presentin en forma de dificultat pressupostària o de tibantors estructurals.

Aquest curs, doncs, té un repte decisiu.

Però n'hi ha més, uns quants més. És imprescindible que prenguem consciència de la importància absolutament estratègica de la recerca. Se'ns exigeix que donem resposta a una pregunta crucial: què volem ser? Quin lloc vol ocupar la Universitat de Girona? La fortalesa de la recerca és determinant per a la resposta que hi donem. Figurar en determinats rànquings de valoració de les universitats és difícil, però hem de jugar amb les peces adequades per plantejar una presa de posició en aquest sentit. Hem de ser conscients que, a vegades, les valoracions són molt subjectives o donen preeminència a determinats paràmetres que no beneficien tothom de manera justa. Però també hem de saber que en un futur no gaire llunyà tenim l'obligació de fer valer els nostres actius als llocs de preeminència catalans, espanyols i europeus.

En projectes com l'Estratègia Universitat 2015 o els Campus d'Excel·lència Internacional que impulsa el Ministeri d'Innovació i Ciència, o a la Xarxa de Centres de

Recerca de Catalunya que impulsa el Govern català, es podrà calibrar la *universitat de recerca* que volem ser.

Parlo de futur perquè tinc confiança en el present, en el nostre present. Però també és cert que hem de dibuixar escenaris més ambiciosos. Hem d'elevat el nombre de tesis doctorals llegendes; hem d'augmentar el percentatge de titulats de doctorat amb relació als estudis de grau (la mitjana espanyola és a l'entorn del 3 %); hem d'incidir més en la quantitat de projectes europeus de què disposem i en la quantitat de publicacions indexades; hem d'anar més enllà en els projectes nacionals de recerca i en els convenis de transferència, en la divulgació científica; hem de ser més competitius, més agosarats.

Aquest curs hem implantat cinc noves càtedres de recerca al territori gironí; tenim dos instituts de referència nacional: l'Institut Català de Patrimoni Cultural i l'Institut Català de Recerca de l'Aigua, i estem esperant la destinació final de l'Institut de Recerca en Turisme de Catalunya. Per causes històriques, econòmiques, acadèmiques i d'acreditada investigació, la UdG té suficients antecedents a favor i múltiples raons de coherència política per hostatjar-ne la futura seu.

Hem expandit i consolidat la transferència de coneixement a través del Parc Científic. Fa un any, acabàvem d'inaugurar el complex i ara, fa ben pocs dies, hem obert les portes de l'edifici Giroemprèn, dedicat a centre d'empreses. D'aquesta manera, en un període tan curt, la UdG ha ampliat en 20.000 metres quadrats la seva superfície. El Parc de què avui gaudim representa el 15 % del total d'edificacions de la Universitat i és ja una realitat que ha emergit amb contundència, no solament pel que es pot veure, sinó pel treball que es fa a l'interior. Es crea una xarxa productiva i d'interrelació constant entre la Universitat i l'entorn empresarial i el territori.

Al mateix temps, treballem per ampliar les aliances amb altres universitats. Obrim portes a nous projectes de recerca interuniversitaris: hem intensificat la relació transfronterera, i la UdG és membre del Consell d'Administració de la Universitat de Perpinyà Via Domitia i participa en el pol de recerca Llenguadoc-Rosselló; ens hem incorporat a la Xarxa Compostel·la, on participen més de 150 universitats europees, i hem signat la carta fundacional de la Universitat Euromediterrània, que, en el marc de la Unió Europea, estableix vincles de cooperació entre els països de l'àrea mediterrània. No hem d'oblidar Iberoamèrica, on participem en l'Associació Universitària Iberoamericana de Postgrau.

Tenim també —entre d'altres ítems positius— una peça nova que pot servir a tota la Universitat com a motor i exemple del que dic. Parlo de Medicina i del que significa. No sols per la incidència de la Facultat i pels vincles que estableix amb la xarxa sanitària, sinó perquè porta incorporat un capital de recerca molt important, un flux que ja té nom i cognoms, l'Institut d'Investigació Biomèdica de Girona, compartit amb la Conselleria de Salut i al qual properament s'incorporarà el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

En el camp de la recerca, tenim potència suficient en les cinc grans branques del coneixement: humanitats, ciències socials, ciències experimentals, tecnologia i ciències de la vida, i tenim una alta capacitat expansiva en àmbits ja reconeguts i en noves àrees, cabdals, de primera línia mundial. En un estudi recent publicat per la CIRIT (Consell Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica ) sobre la caracterització

bibliomètrica de la producció científica a Catalunya 1996-2006, es destaca que el nombre de citacions per document produït a la demarcació de Girona només és superat per la mitjana de Barcelona, i que Girona està a més d'un punt de distància de les altres demarcacions. En aquest informe, es valora especialment el nombre de citacions per document de l'Hospital Josep Trueta, el qual, juntament amb l'Hospital del Mar i l'Hospital Germans Trias i Pujol de Badalona, és un dels centres hospitalaris amb més visibilitat de Catalunya.

L'escriptor Daniel Pennac ha publicat fa poc un llibre sobre la seva experiència escolar. Es diu *Mal d'escola* i, en un dels capítols, explica el somni d'una mestra que fa classe davant un hipotètic auditori format per alumnes, pares, mares, professors, empresaris i responsables de l'Administració. Demana que surtin a la pissarra i que escriguin: "No hi podem fer res". Tothom s'hi resisteix. Al final, algú ho escriu. La mestra, aleshores, diu: "A veure, amics meus, és absolutament necessari que trobem què vol dir aquest *hi*."

És a dir, l'èmfasi no és en el *no* ni en el *res*, que seria una opció pessimista. Ni tan sols en el *podem*, que seria optimista. L'èmfasi és en el pronom. És a dir, en la localització del problema, en la capacitat per entendre'l.

El nostre *hi* es diu Pla estratègic, i el vam aprovar el mes de maig. El document descriu les necessitats i les estratègies per satisfer-les; el lloc on volem arribar i els camins que hem de seguir per arribar-hi.

Ara ens toca de desplegar els plans sectorials i els plans operatius amb cada un dels centres universitaris. Comencem una etapa en la qual es fan necessaris la col·laboració i el diàleg, la voluntat de ser fidels al que vam aprovar i, alhora, de ser flexibles i d'entendre la Universitat com un tot, un vaixell en el qual tots naveguem.

En aquest escenari, la Universitat de Girona presideix l'Associació Catalana d'Universitats Públiques, justament en el moment en què s'ha presentat el *Llibre blanc de la universitat de Catalunya*, amb idees i propostes ben definides, que han de permetre una major autonomia i una capacitat més gran de moviment davant del repte de l'excel·lència.

El nucli d'aquest *Llibre blanc* és el concepte d'universitat de Catalunya com a sistema cohesionat, equilibrat territorialment, coordinat, amb projecció comuna i perfils institucionals singulars i complementaris.

A partir d'aquí s'estructuren els missatges, els objectius, les propostes i les finalitats d'aquest *Llibre blanc*, que planteja dues idees fonamentals, sobre les quals es basteixen totes les propostes: la governança i el finançament.

Els canvis en la governança han de permetre un sistema de presa de decisions participatiu i, al mateix temps, àgil. La universitat no és una empresa, però s'ha de regir amb criteris objectius d'eficàcia, exigint autonomia i retent comptes. La universitat ha de tendir a ser eficient i socialment útil sobre la base de les decisions d'una comunitat democràtica, base sobre la qual s'estableixen la tradició i el futur de les nostres institucions.

La revisió dels models de finançament és l'altre gran repte. El 18 i 19 de setembre passat va tenir lloc a Toledo la primera reunió d'una comissió creada pel Ministeri d'Innovació i Ciència, que té l'encàrrec d'estudiar i definir un nou model de finançament de les universitats. Està formada per cinc representants del Ministeri, cinc comunitats autònomes i cinc rectors representants de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE). En aquesta comissió hi participa la comissionada d'Universitats i Recerca, com a representant de Catalunya, i jo mateixa, com a representant de la CRUE. La comissió treballa amb l'encàrrec que en cinc mesos es pugui fer una proposta que respongui adequadament a les característiques del sistema universitari actual i futur.

En aquestes mateixes dates, fa un any, parlàvem del Pla d'inversions, de la Llei catalana d'universitats, del mapa universitari català. Hem d'esperar que els projectes iniciats no s'aturin i que els nous projectes es despleguin sense dilació, per aconseguir tot el que tenim dret a somiar, per esdevenir la universitat que desitgem. És amb aquesta esperança, més enllà de la incertesa, confiant en la capacitat de la nostra comunitat universitària, i amb el suport de la societat gironina i del Govern català, que declaro inaugurat el curs 2008□2009 de la Universitat de Girona.

Anna M. Geli

Rectora de la UdG

10 d'octubre de 2008